

UTBILDNINGSPLAN FÖR ERICASTIFTELSENS GRUNDLÄGGANDE PSYKOTERAPIUTBILDNING MED INRIKTNING PÅ BARN OCH UNGDOMAR - 60 hp

Nivå: Avancerad

1. Antagningskrav och andra villkor för tillträde till utbildningen

Behörig är sökande som har genomgått en högskoleutbildning på minst 180 hp inom vård och behandling, det psykosociala fältet eller på annat sätt tillgodogjort sig motsvarande kunskaper. Sökande ska ha minst två års erfarenhet inom människovårdande arbete. Under utbildningstiden ska den sökande ha en anställning inom psykosocial, psykiatrisk eller omsorgsverksamhet. Personlig lämplighet bedöms genom intervju och referenser.

2. Utbildningens omfattning

Utbildningen pågår under två år och omfattar 60 hp.

3. Utbildningens syfte och mål

Utbildningen är en grundläggande utbildning i psykoterapi. Speciell tonvikt läggs på barn och ungdomars utveckling. Den teoretiska förankringen utgörs av psykodynamisk teori som den idag beskrivs utifrån utvecklingspsykologisk forskning, psykoterapiforskning och klinisk tillämpning. Utbildningen ger också en orientering i andra psykoterapeutiska metoder, såsom familjeterapi, kognitiv beteendeterapi och tidsbegränsad terapi med barn respektive ungdomar.

Kursdeltagaren skall, efter genomgången utbildning, ha utvecklat ett psykoterapeutiskt förhållningssätt och ha förvärvat grundläggande kunskaper om psykoterapeutiskt arbete med barn, ungdomar och deras föräldrar.

Utbildningen ger en grund för ansökan till legitimationsgrundande psykoterapeututbildning.

4. Utbildningens innehåll

Utbildningen omfattar fyra terminer på halvfart. Den schemalagda undervisningen koncentreras till en heldag per vecka. Antalet undervisningstimmar inom ramen för teoriundervisningen är cirka 320. Därutöver innehåller utbildningen grupphandledning samt moment av självstudier och kliniska uppgifter.

Det huvudsakliga innehållet utgörs av:

A. Teoretisk undervisning

Den första terminen inleds med en intervjukurs med syfte att förbereda kursdeltagaren inför fortsatt psykoterapeutiskt arbete. Den teoretiska undervisningen ägnas åt utvecklingspsykologi, psykodynamisk teori, anknytningsteori och mentaliseringsbetonat förhållningssätt. Parallellt sker undervisning beträffande grundläggande kliniska begrepp och frågeställningar. Diagnostiska metoder och bedömning, psykoterapiteknik, psykopatologi och neuropsykiatri är andra huvudämnen. Orientering om olika terapiformer, arbete med föräldrar, vetenskapsteori och forskningsmetodik ingår i de teoretiska seminarierna. Under termin fyra tillkommer teoretiska seminarier och handledning med syfte att främja integration av teori och tillämpning.

B. Litteraturstudier
Cirka 4 000 sidor.

C. Kliniskt arbete

Det psykoterapeutiska arbetet påbörjas under termin ett och omfattar en terapi med antingen ett barn eller en tonåring. Psykoterapiens frekvens är vanligtvis en timme per vecka under ett år. Syftet är att kursdeltagarna skall följa en terapeutisk process från dess början till dess avslutning. Några kursdeltagare kan erbjudas att genomföra det terapeutiska arbetet inom ramen för Ericastiftelsens kliniska verksamhet.

D.Handledning

Handledningen genomförs i grupper om fyra deltagare, två undervisningstimmar per vecka, sammanlagt 120 timmar. Handledningen syftar till att underlätta emotionell inläring av psykoterapeutisk metodik och en integration av teoretiska och praktiska kunskaper. Jämsides med egen psykoterapi ger handledningen förutsättningar för självkännedom och förståelse av patienternas problem samt reaktioner i det psykoterapeutiska arbetet.

E. Spädbarns-/barnobservationer

De studerande följer ett spädbarn eller ett yngre barns utveckling i dess familj genom observationer i hemmiljö. Avsnittet avser att ge kunskap om barns känslomässiga och kognitiva utveckling, en ökad känslomässig förståelse för icke-verbal kommunikation, den tidiga utvecklingens betydelse samt ökad kännedom om det egna förhållningssättets betydelse i kliniskt arbete. Observationerna sammanställs och diskuteras i grupp med en handledare. Momentet avslutas med att varje kursdeltagare skriver en sammanfattning av sina observationer.

F. Skriftliga arbeten - Psykoterapisammanfattning

Under termin fyra ska kursdeltagarna presentera ett eget självständigt skriftligt arbete utifrån eget kliniskt material. Syftet är att kunna integrera teoretisk kunskap med praktisk erfarenhet från det psykoterapeutiska arbetet. I arbetet skall ingå psykodynamisk diagnos och bedömning, beskrivning av psykoterapiprocess, den egna rollen som terapeut, målet för terapin och i vilken mån detta har kunnat uppnås. Sammanfattningen redovisas i handledningsgruppen med en representant från kursledningen närvarande.

G. Fortlöpande kursdiskussioner

Varje vecka samlas deltagarna till kursdiskussioner, oftast i närvaro av en representant från kursledningen. Tillfälle ges här att fortlöpande evaluera undervisningen, utforma förslag till förändringar samt utbyta tankar och erfarenheter kring utbildningssituationen.

Under termin tre och fyra ansvarar varje studerande för en kursdiskussion med syfte att presentera en klinisk frågeställning som väckt intresse.

5. Allmänna upplysningar

A. Ansökan

Ansökan till utbildningen sker i februari/mars. Utbildningen startar i september. Blanketter för ansökan finns på Ericastiftelsens hemsida eller kan rekvireras från Ericastiftelsen.

B. Studietakt

Studietakten är 50% av heltid.

C. Obligatoriska moment

Föreläsningar, seminarier, kursdiskussioner och handledning är obligatoriska moment i utbildningen. Momenten rymmer sådant kunskapsstoff som inte går att inhämta i kurslitteraturen. Frånvaro vid enstaka moment kan kompenseras i samråd med berörd lärare/handledare eller kursansvarig.

D. Egen terapi

Kursdeltagarna skall för att erhålla examen genomgå psykoterapi före eller senast under utbildningen. Psykoterapin får inte vara äldre än 10 år vid antagningstillfället. Den egna terapin ska omfatta minst 50 timmar individualpsykoterapi eller 120 timmar gruppsykoterapi hos legitimerad psykoterapeut. Psykoterapin sker utanför utbildningens ram och bekostas av kursdeltagaren själv. Psykoterapi som påbörjas under utbildningen bör vara psykodynamisk.

E. Bedömning och examination

I början av termin tre görs evaluering av terapi- och handledningsprocessen samt av kursdeltagarens totala utbildningssituation. Evalueringen sker i närvaro av kursdeltagaren, kursledningsrepresentant och handledare.

Examination sker genom muntliga och skriftliga uppgifter samt ett avslutande skriftligt arbete. Kursmomenten examineras av kursansvariga lärare/handledare.

Vid betygssättning används godkänd eller icke godkänd. Vid bedömningen icke godkänd vid något av de kliniska tillämpningsmomenten sker omprövning i samråd med berörd lärare/handledare och kursledning.

I de kliniska momenten som innebär kontakt med klienter har examinator möjlighet att underkänna en student samt avbryta studenten från fortsatt klientkontakt om någon riskerar att ta skada av dennes agerande.

F. Utvärdering, kvalitetsutveckling och forskning

Vid Ericastiftelsen bedrivs kontinuerlig skriftlig och muntlig utvärdering av större utbildningsmoment och hela utbildningar. Det innebär att de studerande på olika sätt deltar i detta utvärderingsarbete. Kursdeltagare kan under utbildningstiden tillfrågas om att delta i forskning exempelvis genom att fylla i frågeformulär eller genom att medverka vid intervjuer.

G. Intyg

Efter avslutad godkänd kurs och genomförd egenterapi utfärdas intyg.

H. Lärare och handledare

Huvudlärare vid utbildningen är legitimerade psykoterapeuter och utbildade handledare i psykoterapi. Ansvarig för utbildningen och huvudexaminator är Ericastiftelsens rektor.

I. Litteraturlista

- Almqvist, K., Norlén, A. & Tingberg, B. (2019). *Barn, unga och trauma. Att uppmärksamma, förstå och hjälpa*. Natur & Kultur.
- Akademikerförbundet SSR. (2014). Etik & psykoterapi. Etisk kod för psykoterapeuter.
- Balbernie, R. (2001). Circuits and circumstances: The neurobiological consequences of early relationship experiences and how they shape later behavior. *Journal of Child psychotherapy*, 27(3), 237-255.
- Bath, H., & Seita, J. R. (2019). *De tre pelarna i traumamedveten omsorg: Att skapa en läkande miljö" de övriga 23 timmarna"*. Studentlitteratur AB.
- Beebe, B., Sorter, D., Rustin, J. & Knoblauch, S. (2003). A comparison of Meltzoff, Trevarthen, and Stern. *Psychoanalytic dialogues*, 13(6), 777-804.
- Berthelot, N., Ensink, K., Bernazzani, O., Normandin, L., Luyten, P., & Fonagy, P. (2015). Intergenerational transmission of attachment in abused and neglected mothers: The role of trauma-specific reflective functioning. *Infant mental health journal*, 36(2), 200-212.
- Bidö, S., Mannheimer, M., & Samuelberg, P. (2018). *Traumatisering hos barn: en handbok*. Natur & Kultur.
- Blake, P. (2011). *Child and adolescent psychotherapy*. Karnac Books.
- Blomberg, B. (2008). Barnpsykoterapeutens rum. *Mellanrummet, Nr. 18*, 110-124.
- Broberg, A., Almqvist, K., Risholm Mothander, P. & Tjus, T. (2015). *Klinisk barnpsykologi. Utveckling på avvägar*. Natur & Kultur.
- Brodzinsky, D., Gunnar, M., & Palacios, J. (2022). Adoption and trauma: Risks, recovery, and the lived experience of adoption. *Child abuse & neglect*, 130, 105309.
- Boon, S et al (2018) Att hantera traumarelaterad dissociation : färdighetsträning för patienter och deras terapeuter. *Insidan förlag*
- Csibra, G. (2010). Recognizing communicative intentions in infancy. *Mind & Language*, 25(2), 141-168.
- Cohen, J. A., Mannarino, A. P. & Deblinger, E. (2016). *Treating trauma and traumatic grief in children and adolescents*. Guilford Publications.
- Emde, R. N., Biringen, Z., Clyman, R. B. & Oppenheim, D. (1991). The moral self of infancy: Affective core and procedural knowledge. *Developmental Review*, 11(3), 251-270.
- Fonagy, P., & Target, M. (2007). Playing with reality: IV. A theory of external reality rooted in intersubjectivity. *International Journal of Psychoanalysis*, 88, 917-937.
- Fors, M. (2020) Makt och privilegier i psykoterapi. Studentlitteratur.
- Frederickson, J. J., Messina, I., & Grecucci, A. (2018). Dysregulated anxiety and dysregulating defenses: Toward an emotion regulation informed dynamic psychotherapy. *Frontiers in psychology*, 9, 396711.
- Grigoropoulos, I. (2022). Narrating Displacement Adoptees' Challenges Due to Minority Stress. *Journal of Child & Adolescent Trauma*, 15(3), 811-820.
- Grienenberger, J., Kelly, K & Slade, A. (2005). Maternal reflective functioning, mother-infant affective communication, and infant attachment: Exploring the link between mental states and observed caregiving behavior in the intergenerational transmission of attachment. *Attachment & Human Development*, 7(3), 299-311.
- Greenberg, L. S. (2004). Emotion-focused therapy. *Clinical Psychology & Psychotherapy: An International Journal of Theory & Practice*, 11(1), 3-16.
- Goodyer, I. M., Reynolds, S., Barrett, B., Byford, S., Dubicka, B., Hill, J, ... & Senior, R. (2017). Cognitive behavioural therapy and short-term psychoanalytical psychotherapy versus a brief psychosocial intervention in adolescents with unipolar major depressive disorder (IMPACT): a multicentre, pragmatic, observer-blind, randomised controlled superiority trial. *The Lancet Psychiatry*, 4(2), 109-119.
- Havnesköld, L. & Risholm Mothander P. (2009). *Utvecklingspsykologi*. Liber.

- Hodges, J., Steele, M., Hillman, S., Henderson, K. & Kaniuk, J. (2003). Changes in Attachment representations over the first year of adoptive placement: Narratives of maltreated children. *Clinical Child Psychology and Psychiatry*, 8(3), 351-367.
- Hoffman, L. (2020). How Can I Help You? Dimensional versus Categorical Distinctions in the Assessment for Child Analysis and Child Psychotherapy. *Journal of Infant, Child, and Adolescent Psychotherapy*, 19(1), 1-15.
- Hwang, P. & Nilsson, B. (2019). *Utvecklingspsykologi*. Natur och kultur.
- Ippen, C. G., Norona, C. R. & Thomas, K. (2012). From Tenet to Practice: Putting Diversity-Informed Services into Action. *Zero to Three (J)*, 33(2), 23-28.
- Kronengold, H. (2017). *Hey Toy Man. Stories from Child & Adolescent Psychotherapy - A curious space*. Routledge.
- Korkmaz, S., & Överlien, C. (2020). Responses to youth intimate partner violence: the meaning of youth-specific factors and interconnections with resilience. *Journal of Youth Studies*, 23(3), 371-387.
- Korkmaz, S., Överlien, C., & Lagerlöf, H. (2022). Youth intimate partner violence: prevalence, characteristics, associated factors and arenas of violence. *Nordic Social Work Research*, 12(4), 536-551.
- Kåver, A. (2014). *Allians: den terapeutiska relationen i KBT*. Natur och kultur.
- Kåver, A. (2016). *KBT i utveckling. En introduktion till kognitiv beteendeterapi*. Natur och kultur
- Landström, C., & Levander, L. Mitt mest actionfyllda halvår. (2018) Mellanrummet 36
- Lindqvist, K. (2018). Mentaliseringsbaserad barnterapi-att leka med verkligheten. *Matrix* 34. årgång nr. 1
- Mosher, D. K., Hook, J. N., Captari, L. E., Davis, D. E., DeBlaere, C., & Owen, J. (2017). Cultural humility: A therapeutic framework for engaging diverse clients. *Practice Innovations*, 2(4), 221.
- Norlén, A., Thorén, A., & Almqvist, K. (2021). Implementing child-parent psychotherapy (CPP) in Sweden: A qualitative study exploring experiences by caregivers taking part of the intervention with their child. *Journal of Infant, Child, and Adolescent Psychotherapy*, 20(2), 152-168.
- Nissen-Lie, H. A., Rønnestad, M. H., Høglend, P. A., Havik, O. E., Solbakken, O. A., Stiles, T. C., & Monsen, J. T. (2017). Love yourself as a person, doubt yourself as a therapist?. *Clinical psychology & psychotherapy*, 24(1), 48-60.
- Steele, M., Steele, H., Bate, J., Knafo, H., Kinsey, M., Bonuck, K., & Murphy, A. (2014). Looking from the outside in: The use of video in attachment-based interventions. *Attachment & Human Development*, 16(4), 402-415.
- Tatum, B. D. (2017). *Why are all the Black kids sitting together in the cafeteria?: And other conversations about race*. Hachette UK.
- Vik, K., & Rohde, R. (2014). Tiny moments of great importance: The Marte Meo method applied in the context of early mother-infant interaction and postnatal depression. Utilizing Daniel Stern's theory of 'schemas of being with'in understanding empirical findings and developing a stringent Marte Meo methodology. *Clinical Child Psychology and Psychiatry*, 19(1), 77-89.
- Vinke, A. J. G. (2020). Intercountry adoption, trauma and dissociation: Combining interventions to enhance integration. *European Journal of Trauma & Dissociation*, 4(4), 100169.
- von Below, C. (2017). When psychotherapy does not help ...and when it does: Lessons from young adults' experiences of psychoanalytic psychotherapy. Doktorsavhandling, Psykologiska institutionen, Stockholms universitet.
- von Below, C. (2021). *Anknytning i psykoterapi*. Stockholm: Natur och kultur.
- Wiwe M. (2019) Mentaliseringsbaserat arbete med familjer - Familjebehandling och reflekterande föräldraskap. Studentlitteratur

- Landström, C., Levander, L. (2018). *Mitt mest actionfyllda halvår. En intervjustudie med unga vuxna i dynamisk interpersonell korttidsterapi (DIT)*. Mellanrummet, nr. 36, 32-43.
- Lemma, A., Target, M. & Fonagy, P. (2011). *Brief dynamic interpersonal therapy, a clinicians' s Guide*. Oxford: Oxford University Press.
- Lindgren, O., Folkesson, P. & Almqvist, K. (2009). Psykoterapins g-faktor. *Läkartidningen*, 106(37), 2285-2288.
- Lilliengren P, (2022) Om användning av videoinspelade sessioner för handledning i psykodynamiska terapier. *Psykoterapi 2022/1*
- Lundqvist, S. (2011). Grunder i barn- och ungdomspsykiatriskt arbete - Om värderingar, möten, förhållningssätt och bedömningar. *BUP rapport 2011/1*. Stockholm: SLL.
- Malan, D.H. (1981). Psykoterapi och psykodynamisk vetenskap. Stockholm: Natur & Kultur. (s. 125-135, 142-145).
- Malmberg, L. (2001). Att försöka förstå världen. *Mellanrummet, Nr. 4, 11-21*.
- Mellanrummet. (2007). Psykoterapi och lek. *Mellanrummet, Nr. 17, 8-23*.
- Midgley, N., Ensink, K., Lindqvist, K., Malberg, N.T., & Muller, N. (2017). *Mentalization-based treatment for children: a time-limited approach*. Washington, DC: American Psychological Association.
- Midgley, N., Mortimer, R., Cirasola, A., Batra, P. & Kennedy, E. (2021). The evidence-base for psychodynamic psychotherapy with children and adolescents: A narrative synthesis. *Frontiers in psychology, 12, 1188*.
- Midgley, N., Sprecher, E. A. & Sled, M. (2021). Mentalization-Based Interventions for Children Aged 6-12 and Their Carers: A Narrative Systematic Review. *Journal of Infant, Child, and Adolescent Psychotherapy, 20(2), 169-189*.
- Norlén, A. (2014). Små barn och trauma. *Mellanrummet. nr 31, 67-72*.
- Pariset-Sparks, A., Bufferd, S. J. & Klein, D. N. (2017). Parental predictors of children's Shame and guilt at age 6 in a multimethod, longitudinal study. *Journal of Clinical Child & Adolescent Psychology, 46(5), 721-731*.
- Perry, B. D., Hogan, L. & Marlin S. J. (2000). Curiosity, Pleasure And Play: A Neurodevelopmental Perspective. *haaeyc Advocate, 9-12*.
- Poynton, M. (2012). "We should be playing, not talking": self-agency and moving towards depressive moments. *Journal of Child Psychotherapy, 38(2), 185-198*.
- Rahm, C. (2018). Neurovetenskaplig psykiatri. Natur & Kultur.
- Ramires, V. R. R., Carvalho, C., Polli, R. G., Goodman, G. & Midgley, N. (2020). The therapeutic process in psychodynamic therapy with children with different capacities for mentalizing. *Journal of Infant, Child, and Adolescent Psychotherapy, 19(4), 358-370*.
- Ringskog Vagnhammar, S. & Wasserman, D. (2017). *Första hjälpen vid självmordsrisk*. Lund: Studentlitteratur: Stockholm.
- Rosengren, A. (2019). *KBT ur ett barnperspektiv: förhållningssätt och anpassningar i psykiatriskt arbete*. Natur & kultur.
- Slade, A., Grienenberger, J., Bernbach, E., Levy, D. & Locker, A. (2005). Maternal reflective functioning, attachment, and the transmission gap: a preliminary study. *Attachment & Human Development, 7(3), 283-298*.
- Steele, M., Hodges, J., Kaniuk, J., Hillman, S. & Henderson, K. (2003). Attachment representations and adoption: associations between maternal states of mind and emotion narratives in previously maltreated children. *Journal of Child Psychotherapy, 29(2), 187-205*.
- Svendsen, B. (2013). Allianser i psykoterapi med barn. *Mellanrummet, Nr. 29, 4-12*.
- Stayne, S. (2013). *Den integrerande bilden - Om förändring av uttryck och hjärnans aktivitet under terapeutiskt bildskapande*. Stockholm: US-AB Tryckeri.
- Sverne Arvill, E., Hjelm, Å., Johnsson, L-Å & Sääf; C. (2020). Etik och juridik - för psykologer och psykoterapeuter (8:e uppl.). Studentlitteratur.
- Svirsky, Liv. (2023). *KBT - Att tillämpa metoden med barn och ungdomar*. Förlag BoD.

- Tessier, V. P., Normandin, L., Ensink, K. & Fonagy, P. (2016). Fact or fiction? A longitudinal study of play and the development of reflective functioning. *Bulletin of the Menninger Clinic*, 80(1), 60-79.
- Tremblay, H., Brun, P., & Nadel, J. (2005). Emotion sharing and emotion knowledge: typical and impaired development. *Emotional development*, 341-364.
- Trevarthen, C., & Malloch, S. (2002). Musicality and music before three: Human vitality and invention shared with pride. *Zero to three*, 23(1), 10-18.
- Tronick, E. Z. (1989). Emotions and emotional communications in infants. *American Psychologist*, 4(2), 112-119.
- Viberg, L. & Viberg, M. (2019). *Dynamisk psykoterapi Barn - Ungdom - Vuxen. Teori och praktik*. Studentlitteratur.
- Wellsmo, A. (2010). Tankar om tonåringar, tid och avslut. *Mellanrummet*, nr 23. s.62-71.
- Whitefield, C., & Midgley, N. (2015). 'And when you were a child?': how therapists working with parents alongside individual child psychotherapy bring the past into their work. *Journal of Child Psychotherapy*, 41(3), 272-292.
- Winberg Salomonsson, M. & Wrangsjö, B. (2006). *Tonårstid*. Natur & Kultur.
- Winnicott, D. W. (1995). *Lek och verklighet*. Natur & Kultur.
- Öhrn P (2012) Tidigt samspel skapar tillhörighet *Psykologtidningen 12/07*
- Öst, L. G. (2017). *KBT inom barn-och ungdomspsykiatri*. Natur & kultur.